HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אלא פרים דאפי' אהדדי לא מעכבי. והא דלא מוקי ליה ברישא הסנה ויום הכיפורים ומיני עצרת משום דבכל חד ליכא אלא חד פר וחד איל והא דלא משני בפרים ואילים דעצרת פ"ק ס) דיומא (דף ז.) גבי פר דעבודת כוכבים ואילו של אהרן וקתני היה מקריב מנחת פרים ואילים לא דמי להכא כלל: **ומנין** שמעכבין זה את זה. פירוש כשיש להם כל הצורך (וכי) וכה"ג דרשי בספרי שהבאתי לעיל ח"י קמ"ל כרבנן דפליגי עליה דר"ש במתני' שיקריב פרים ולא יקרב נסכים מאחד מהן אי נמי אם יש לו כבשים ואין לו לתמיד של בין הערבים מקריב כולן לשם מוסף ומיהו לקמן (דף מט.) משמע דתמידין דיומיה קודמין למוספין דיומיה משום דתדיר ומקודש וצ"ע:

מילואים הקריבו בימי עזרא בדרך שהקריבו בימי משה. ולא דמו הני להני דשל משה כ"ר] עגל וכאן פר וגם מתנותיו חלוקות כמפורש ביחזקאל (מה) אל מזוזת הבית ואל ארבע פינות העזרה למזבח ועל מזוזת שער החצר הפנימית ופירש"י שהוא פר החמור שם למעלה בה) ש) אל תקות המזבח ביום העצומו בו) פר בן בקר לחטאת אבל שם כתיב ולקחת מדמו ונתתה על ארבע קרנותיו בו) ועל ארבע פינות העזרה בח) ועל הגבול סביב ולריך לחוק המקרא שיהיו שוים ועוד לפי מה שמפרש וכן תעשה בשבעה בחדש לחייבי בשבעה שבעים לחייבו פר בהולאה ולריך לישב שיהיו אותן מתנות כאותן הכתובין בגבי פר בהולאה בוקרא ואי אפשר לישבו ושמא וכן תעשה דקאמר לענין שמביא פר שבשרף ולא לענין המתנות ודבר תימה הוא מי לחקו להש"ס להעמיד הפסוק בז' שבעים בט) ופשיטא דקרא קאי אהא דכתיב לעיל גבי חקות המזבח ביום העצומו שמביאין פר בן בקר לחטאתן וביום השני שעיר עזים ופר ואיל ואמ"כ שבעת ימים תעשה שעיר חטאת ליום ופר בן בקר ואיל מן הצאן תמימים יעשו לפיכך אומר כאן וכן תעשה בשבעה בחודש:

הואיל ואישתרי מליקה. תע"ג דלעיל (דף ה:) פרכינן שכן מצוותו בכך וכלאים נמי אסרינן להו בלא קרא ע) מ"מ אמת לאורויי לך דלא ניעבי למילף מיהה ולמתן דקאמר דאין שחיטה לעוף [מן התורה] פירשתי בחולין (דף כ.) ע):

בשבעה שבעים שחטאו. השמח דרש בחדש כמו בדברים שחדשו בית דין והוא של ז' שבעים שחלב מותר ועשו על פיהם והיינו מאיש שוגה שנגגו בהולאתם ומפני שהלכו ליבור ועשו פתאום על פיהם והא דלא כרבי יהודה (הוריות דף ה.) דבעי פר לכל שבט ובולאה דאפי' לר' יהודה ניחא דמיירי במיעוט שבט: **וכי** מדת פרים ואילים אחת היא. תימה דליפרוך וכי יש שם איפה ורש"י פירש ביחזקאל דאיפה קמח היה מביא להוציא סולת עשרון מן הסאה והאיפה שלש סאין והיינו ג' עשרונים לפר ואיפה לאיל ע) כמו ששיעור בשתי הלחם (לקמן עו:) שני עשרונים משלש סאין ושל פרים ג' מג' סאין למדך שאם לא מצא סולת מנופה כל כך יביא משל עשרון לסאה ושמן הין ל) [לא שיקריב ההין כולו אלא] שמנות היו בהין וכי אלו גוונא שפרש"י בשמן יש לפרש באיפה שהיה שם איפה גדולה וקטנה ומה שמדקדק משום דנקט בכולה חד ליגמא משמע שאיכא שוים וכן דורש

אילים דהיכא אי דהנהו פ) דאיל הוא (פ) אי דעצרת דתורת כהנים הויה כתיב בהו לעולם דעצרת דתורת כהנים והכי קאמר לא אילים דתורת כהנים מעכבי ליה לאיל דחומש הפקודים ולא איל דחומש הפקודים מעכב להו לאילים דתורת כהנים אלא פרים דאפילו אהדדי לא מעכבי ואילים דהכא ודהכא הוא דלא מעכבי אינהו מעכבי תנא מילי מילי קתני [1]וביום החדש פ) (תקח) פר בן בקר פ) תמים וששה כבשים ואיל תמימים יהיו פר פ) מה ת"ל לפי שנאמר בתורה פרים ומנין שאם לא מצא שנים מביא אחד ת"ל פר ששה כבשים מה ת"ל לפי שכתב בתורה שבעה ומנין אשאם לא מצא שבעה יביא ששה ת"ל ששה ומנין שאם לא מצא ששה יביא חמשה חמשה יביא ארבעה ארבעה יביא שלשה שלשה יביא שנים [2]ואפילו אחד ת"ל ולכבשים כאשר תשיג ידו ומאחר דכתיב הכי ששה כבשים למה לי דכמה דאפשר להדורי מהדרינן ומנין ג) פ) (לאילים שבת"כ) [3]שמעכבין זה את זה ת"ל יהיו [2]כה אמר ה' אלהים בראשון באחד לחודש תקח פר בן בקר תמים וחטאת את המקדש עולה היא א"ר יוחנן פרשה זו אליהו עתיד לדורשה רב אשי אמר ד) [4]מילואים הקריבו בימי עזרא כדרך שהקריבו בימי משה תניא נמי הכי רבי יהודה אומר פרשה זו אליהו עתיד לדורשה אמר לו ר' יוסי מלואים הקריבו בימי עזרא כדרך שהקריבו בימי משה אמר לו ד) תנוח דעתך שהנחת דעתי [3]וכל נבלה וטרפה מן העוף ומן הבהמה לא יאכלו הכהנים כהנים הוא דלא יאכלו הא ישראל אכלי א"ר יוחנן פרשה זו אליהו עתיד לדורשה רבינא אמר כהנים איצטריך ליה ס"ד אמינא הואיל ואשתרי מליקה לגבייהו תשתרי נמי נבילה וטרפה קמ"ל [4]וכן תעשה בשבעה בחודש מאיש שוגה ומפתי וכפרתם את הבית (פ) שבעה אמר ר' יוחנן אלו שבעה שבטים שחטאו פ) [5]ואף על פי שאין רובה של קהל (ג) חודש אם חדשו ואמרו חלב מותר מאיש שוגה ומפתי מלמד [6]שאין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה פ)אמר רב יהודה אמר רב זכור אותו האיש לטוב וחנינא בן חזקיה שמו שאלמלא הוא נגנז ספר יחזקאל שהיו דבריו סותרין דברי תורה מה עשה העלה ו) שלש מאות גרבי שמן וישב בעלייה ודרשו: א"ר שמעון אם היו להם פרים מרובין [וכו']: ת"ר [5]ואיפה לפר ואיפה לאיל יעשה מנחה ולכבשים כאשר תשיג ידו ושמן הין לאיפה א"ר שמעון וכי מדת פרים ואילים אחת היא אלא שאם היו להם פרים מרובין ולא היו ו) נסכים יביאו פר אחד ונסכיו ואל יקרבו כולן בלא נסכים ואם היו להם אילים

אלא פרים דאפי' אהדדי לא מעכבי. והא דלא מוקי ליה ברישא הסנה ויום הכיפורים ומיני עצרת משום דבכל חד ליכא אלא חד פר וחד איל והא דלא משני בפרים ואילים דעצרת פ"ק ס) דיומא (דף ז.) גבי פר דעבודת כוכבים ואילו של אהרן וקתני היה מקריב מנחת פרים ואילים לא דמי להכא כלל: **ומנין** שמעכבין זה את זה. פירוש כשיש להם כל הצורך (וכי) וכה"ג דרשי בספרי שהבאתי לעיל ח"י קמ"ל כרבנן דפליגי עליה דר"ש במתני' שיקריב פרים ולא יקרב נסכים מאחד מהן אי נמי אם יש לו כבשים ואין לו לתמיד של בין הערבים מקריב כולן לשם מוסף ומיהו לקמן (דף מט.) משמע דתמידין דיומיה קודמין למוספין דיומיה משום דתדיר ומקודש וצ"ע:

מילואים הקריבו בימי עזרא בדרך שהקריבו בימי משה. ולא דמו הני להני דשל משה כ"ר] עגל וכאן פר וגם מתנותיו חלוקות כמפורש ביחזקאל (מה) אל מזוזת הבית ואל ארבע פינות העזרה למזבח ועל מזוזת שער החצר הפנימית ופירש"י שהוא פר החמור שם למעלה בה) ש) אל תקות המזבח ביום העצומו בו) פר בן בקר לחטאת אבל שם כתיב ולקחת מדמו ונתתה על ארבע קרנותיו בו) ועל ארבע פינות העזרה בח) ועל הגבול סביב ולריך לחוק המקרא שיהיו שוים ועוד לפי מה שמפרש וכן תעשה בשבעה בחדש לחייבי בשבעה שבעים לחייבו פר בהולאה ולריך לישב שיהיו אותן מתנות כאותן הכתובין בגבי פר בהולאה בוקרא ואי אפשר לישבו ושמא וכן תעשה דקאמר לענין שמביא פר שבשרף ולא לענין המתנות ודבר תימה הוא מי לחקו להש"ס להעמיד הפסוק בז' שבעים בט) ופשיטא דקרא קאי אהא דכתיב לעיל גבי חקות המזבח ביום העצומו שמביאין פר בן בקר לחטאתן וביום השני שעיר עזים ופר ואיל ואמ"כ שבעת ימים תעשה שעיר חטאת ליום ופר בן בקר ואיל מן הצאן תמימים יעשו לפיכך אומר כאן וכן תעשה בשבעה בחודש:

הואיל ואישתרי מליקה. תע"ג דלעיל (דף ה:) פרכינן שכן מצוותו בכך וכלאים נמי אסרינן להו בלא קרא ע) מ"מ אמת לאורויי לך דלא ניעבי למילף מיהה ולמתן דקאמר דאין שחיטה לעוף [מן התורה] פירשתי בחולין (דף כ.) ע):

בשבעה שבעים שחטאו. השמח דרש בחדש כמו בדברים שחדשו בית דין והוא של ז' שבעים שחלב מותר ועשו על פיהם והיינו מאיש שוגה שנגגו בהולאתם ומפני שהלכו ליבור ועשו פתאום על פיהם והא דלא כרבי יהודה (הוריות דף ה.) דבעי פר לכל שבט ובולאה דאפי' לר' יהודה ניחא דמיירי במיעוט שבט: **וכי** מדת פרים ואילים אחת היא. תימה דליפרוך וכי יש שם איפה ורש"י פירש ביחזקאל דאיפה קמח היה מביא להוציא סולת עשרון מן הסאה והאיפה שלש סאין והיינו ג' עשרונים לפר ואיפה לאיל ע) כמו ששיעור בשתי הלחם (לקמן עו:) שני עשרונים משלש סאין ושל פרים ג' מג' סאין למדך שאם לא מצא סולת מנופה כל כך יביא משל עשרון לסאה ושמן הין ל) [לא שיקריב ההין כולו אלא] שמנות היו בהין וכי אלו גוונא שפרש"י בשמן יש לפרש באיפה שהיה שם איפה גדולה וקטנה ומה שמדקדק משום דנקט בכולה חד ליגמא משמע שאיכא שוים וכן דורש

ע) [תמימים ושמן, ב) [בעניוך ערך פר ג' גיר' אחרת היה לו עיין שם ותמצא נתמן], ג) רש"ק מ"ז, ד) [שבת קנב: לקמן ק. פסחים לב: יומא סו: מנחות לז:], ה) שבת יג: מגיגה יב, ו) [צ"ל לחסן], ז) [ויקרא כג], ח) אילים דמ"כ. ג"ק, ט) אילים. ס"ק, י) כר"ש הס"ד אמ"כ ד"ש שבעה כבשים. ג"ק, כ) צ"ל ואיל, ל) [שמות מז], מ) תעשה פר כי טו'. ג"ק, נ"ל פירוש, נ) בס"ש נוסף: אלים מרוכין בלא מנחתם, ס) דיומא פר דעבודת כוכבים ואילו של אהרן גבי הא דקתני היה. ג"ק, ע) אלה מוקם. ג"ק, פ) [כדאיתי לעיל ב.], צ) [סד"ה לא ממקן], ק) להוציא ממנה שני עשרונים סלת כמו. ג"ק.

תורה אור השלם

1. וביום החדש פר בן בקר תמימם ששה כבשם ואיל תמימם יהיו: יחזקאל מו ו
2. כה אמר אדני יי בראשון באחד לחדש תקח פר בן בקר תמים וחטאת את המקדש:
יחזקאל מה יח
3. כל נבלה וטרפה מן העוף ומן הבהמה לא יאכלו הכהנים:
יחזקאל מד לא
4. וכן תעשה בשבעה בחדש מאיש שגה ומפתי וכפרתם את הבית:
יחזקאל מה כ
5. ואיפה לפר ואיפה לאיל יעשה מנחה ולכבשים אשר תשיג ידו ושמן הין לאיפה:
יחזקאל מו ז

הגהות הב"ח

(א) גמ' דאיל הוא אלא דעצרת: (ב) שם בשבעה ס"ר יומנו וכו': (ג) שם בחדש אם תמצו: (ד) רש"י ד"ה לא אילים דת"כ הנאמרים וכו' על הנאמר מעכבי לאיל דחומש הפקודים דמוסף ואאיל קאי וקפריך הש"ס היכא כל"ל וה"ל: (ה) ד"ה אלו שבעה וכו' תעשה כמו גבי פר:

מוסף רש"י

נגנז ספר יחזקאל. שיש בסופו דברים בקרבנות שסותרין דברי תורה. כגון נגילה וטריפה וגו' לא יאכלו הכהנים הא ישראל אכלו, וכגון וכן תעשה בשבעה בחודש היכן נרמז קרבן בשבעה בחודש גרבי שמן. להליץ (חגיגה יג.) למאור ולמזונות. (שבת יג.).

שיטה מקובצת

פ) דהנהו. חד איל הוא אלא דעצרת: ב) פר בן בקר תמימים וששת כבשים ואיל תיבות תקח תמים וששה נמחק: ג) ומנין שמעכבין זא"ד תימה מאי קאמר הא כבר אמרנו דאין מעכבין ופרש"י דאם יש להם ב' פרים או ד' כבשים דאין מקריבין זה בלא זה וגם זה לא נהירא דהא כבר אמרנו דכמה דאפשר לאהדורי מהדרינן ונראה דהא דקאמר הכא דמעכבין לאפוקי מדר"ש דאמר אם היה להם פרים מרובים כו' וקמ"ל האי תנא דשוב לו להביא כבשים כמו דאפשר ולא יאמר הכבשים בשביל הנסכים: ד) מילואים הקריבו בימי עזרא. לאו דוקא שהרי כל אותן הקרבנות ואותו הבגין על העתיד אלא אם (יזכו) [זכו] ישראל היו מקריבין אותו בימי עזרא. תו"ח: ה) שחטאו. פירוש בהוראת ב"ד דמייתי [פר] העלם דבר של צבור אע"ג שאינו רוב קהל (על) [עם] שגגת מעשה שאכלו חלב ע"פ הוראת ב"ד לאפוקי [שאם] היו סבורים (על) שהוא צבור בשונג שאין מביאין פר אלא כל אחד מביא כשבה או שעירה כדין יחיד שחטא: ו) העלה לו: ז) כבשים וגו': ח) הפקודים כדמפרש לקמן: ט) לא אילים דת"כ: י) דהוי מוסף: יא) היכי פלגת למתני' תיבות פלגא לתנא נמחק: יב) דאילים דהכא ודהכא דת"כ ודחומש הפקודים הוא דלא מעכבי הואיל ולא כתיבי גבי הדדי הא איתנהו הדדי כגון הנך שנים דת"כ דכתיבי גבי הדדי והנך: יג) הפקודים לא מעכבי זה: טו) היכן כתוב: טז) בתורה פרים בני בקר שנים בר"ח הס"ד ואח"כ מה"ד לפי שנאמר בתורה: יז) ידעים לפורשה: יח) הקריבו כו': יט) הקריבו מילואים: כ) דמילואים: כא) ר"ח ניסן: כב) תיבות באחד לחדש נמחק: כג) תעשה פר בן בקר כו': כד) עגל והוא בן שנה וכאן פר בן ג' שנים ור' נתנאל תירץ דבת"כ אשכחנא תנא דאית ליה היכא דכתיב עגל בן בקר הוי בן ב' שנים ופר הוא נמי בן ב' שנים: כה) למעלה אלה: כו) העשותו וגו': כז) קרנותיו ואל: כח) העזרה ואל: כט) ופשיטא: ל) תיבות לא שיקריב ההין כולו אלא ל"ש: לא) שנתות היו בהין. ויקרב שמן לפי הסולת כמשפט הזבח לפר כמשפטו עכ"ל ברש"י ביחזקאל:

עין משפט נר מצוה

צו א ב מיי' פ"ח מהל' ממרדין ומוספין הלכה כ:
צח ג מיי' שם הלכה יט וע"ש בכ"מ:
צט ד מיי' פ"ב מהל' מעה"ק הלכה טו:
ק ה מיי' פ"ב מהלכות שגגות הלכה ח ופי"ג הלכה כ:
קא ו מיי' שם פי"ב הל' ח:

רבינו גרשום

אלא פרים דר"ח ופרים דעצרת דחומש הפקודים דפנחס דהוו ב' פרים: ואי אמרת מ"ט לא אמר פרים דפסח דהוו נמי ב' משום דהויה כתיב בהו ומעכבי זה את זה: אי דהני דר"ח ודעצרת דחומש הפקודים חד איל הוא דאית לכל חד: דעצרת דתורת כהנים דאית ביה ב' אילים דכתיב והקרבתם על הלחם וגו'. הויה כתיב בהו יהיו עולה לה' אלמא דמעכבי: הכי קאמר לא אילים דעצרת דתורת כהנים מעכבי ליה לאיל דחומש הפקודים דאמרינן לקמן דמשבאו לארץ קרבו הב' של תורת כהנים והא' שבחומש הפקודים. ואם (אבל) [אבד] האיל של חומש הפקודים לא מעכב להו לאיל של תורת כהנים ולא אילים דתורת כהנים מעכבי לאיל דחומש הפקודים וכן השעיר והכבשים של תורת כהנים שהן חובת היום אינן מעכבי של חומש הפקודים שהן של מוסף ולא דחומש הפקודים מעכב דתורת כהנים ופרים וכבשים דתנן במתני' בהני דחומש הפקודים קאמר דלא כתב בהו הויה: (אבל) [אלא] פרים וכו'. ומתמה בעל התלמוד פרים דחומש הפקודים אמרת במתני' דאפילו אהדדי לא מעכבי שאם אבד האחד אין מעכב את הב' והדר אוקמת מאי אילים אין מעכבין זה את זה דהכא והכא לא מעכבי כלומר שהב' של תורת כהנים [אינו מעכב] את הא' של חומש הפקודים ולא האחד את השני (והדר אמרת) [אבל] אינהו שני אילים של תורת כהנים עצמן מעכבין זה את זה דהויה כתיב בהו. וכי לצדדין קא מוקמת לה למתני': א"ל אין מילי מילי קתני מתני' כמה דאפשר לאהדורי אחר רוב מהדרינן: ומנין שמעכבין זה את זה אם היו ד' או ר': וְחִטָּאתָ משמע חטאת עולה היא דכתיב ובראשי חדשיכם תקריבו עולה לה': פרים: פרשה זו אליהו עתיד לדורשה. כלומר שיש בה קושיות: רב אשי אמר מאי קושיא מילואים הקריבו בימי עזרא לחנוכת הבית כדרך שהקריבו בימי משה אף הכא נמי האי פר דיחזקאל לצורך מילואים הוא לעתיד לבא ומשום הכי הוי חטאת כההוא דמשה דכתיב קח לך עגל בן בקר לחטאת וראש חדש נמי הוה: וכן תעשה נמי פר לחטאת לד' שבטים שחטאו: שחידשו שהורו ב"ד ואמרו שחלב מותר: מאיש שוגה. זה שגגת מעשה. ומפתי זה העלם דבר דבעינן תרוייהו בשוגג הוראה ועשיה: שלש מאות גרבי שמן ע) לצורך. היינו לצורך מנחה: וכי מדת פרים ואילים אחת הם והכתיב שלשה עשרונים

ע) כלומר לגרגיר היה לו גילגל אחת בגמרא.